



Deprem gerçeği
ve sosyal devlet

MURAT ÇABAS



Murat ÇABAS

Deprem gerçeği ve sosyal devlet

PERSPEKTİF

editor@yeni-mesaj.com.tr

Ülkemizin bir deprem bölgesi olduğu gerçeğini, yaşadığımız son depremlerle bir kez daha görmüş olduk. Bu depremler ne ilki, ne de son olacak. Önce Manisa'da en büyüğü 5,4 şiddetinde depremler yaşandı, ardından Ankara'da en büyüğü 4,5 şiddetinde olan depremler oldu ve son olarak Elazığ merkezli yıkıcı depremler...

Önceki gün Elazığ Sivrice merkezli deprem saat 20.55'te 6,8 şiddetinde gerçekleşti.

Yerin 6,75 km derinliğinde 40 km'lik bir fayın kırılmasıyla oluşan deprem hem yüzeye yakın olması hem uzun sürmesi sebebiyle büyük yıkımlara, can kayıplarına neden oldu.

Yazımı yazdığım sıralarda resmi olarak can kaybının 22 kişi, yaralı sayısının 1031, yıkılan binanın da 30 civarında olduğu ilan edilmişti. Yerel kaynaklardan edindiğimiz bilgilere göre bu rakamlar çok daha yüksek...

Bu büyük depremden sonra 300'ü aşkın artçı deprem olduğu açıklandı. Deprem, Trabzon'dan Mardin'e, Sivas'tan Hatay'a 35 ilde hissedildi. Depremin yıkıcı ve öldürücü etkisi Elazığ ve Malatya'da oldu. Deprem ayrıca Suriye'nin Irak'ın kuzeyindeki yerleşim yerlerinde de hissedildi.

Cenab-ı Hak, vefat edenlere rahmet eylesin, yakınlarına sabrı-cemil, yaralı vatandaşlarımıza da acil şifalar nasip eylesin. Bu tür lelaketlerden de cümlemizi muhafaza eylesin.

Elazığ depremiyle ilgili İstanbul Teknik Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Naci Görür'ün açıklamaları önemli:

"Yer bilimciler olarak bu fay üzerinde büyük depremler olduğunu bildiğimiz için bu kadar sessiz kalmamızdan endişe ediyorduk. Bu sessizliğin nedeni gittikçe enerji ve stres biriktirmesi olabilir, günün birinde bir yerden patlak verebilir diye endişe ediyorduk."

Prof. Dr. Görür, aynı bölgede başka bir deprem olabilir mi sorusuna da şöyle cevap veriyor:

"Sivrice Gölü'nün bulunduğu yerlerde belirli alanlarda stres atıldı. Ama bu fayın özelliği gereği Palu, Bingöl, Karlıova'ya doğru veya Malatya, Adıyaman bölgesine doğru özen göstermek lazım. Buradaki stres artımı da olmuş olabilir. Çünkü 1999 depremindeki gibi odak noktasını Yalova Gölü'ne düşürürsek, o deprem hem Marmara'ya hem de Düzce'ye bir stres yükledi ve Eylül ayında Düzce'de deprem oldu. Dolayısıyla 1999'dan sonra bir büyük deprem yine oldu."

Uzmanlar, bu bölgede yeni depremler bekliyor; Ege Bölgesi hala beşik gibi sallanmaya devam ediyor; Marmara Bölgesi'nde ise 10 yıl içinde büyük bir depremden bahsediliyor.

Yeni depremlerle yaşamaya hazır olmalyız, depremlere hazırlıklı olmalyız. Hem devlet olarak hazırlıklı olmalyız hem de millet olarak... Önce devlet, sonra millet...

Anayasa'nın "değiştirilemez" ve "değiştirilmesi bile teklif edilemez" ilk 3 maddesinin 2'incisinde Türkiye Cumhuriyeti'nin "sosyal bir hukuk devleti" olduğu vurgulanmaktadır.

Yani Türkiye Cumhuriyeti Devleti sosyal bir devlettir.

Sosyal devlet nedir? Sosyal devlet, milletinden topladığı vergileri borçlarını faizlerine, yani küresel tefecilere ve rantıya aktaran buna rağmen 123,7 milyar TL bütçe açığı veren devlet değildir. Başka, Prof. Dr. Haydar Baş'ın Sosyal Devlet Millî Devlet eserinde ifade ettiği gibi, "milletine aldığından çok daha fazlasını sunan devlet"tir.

Bildiğiniz gibi, 17 Ağustos 1999 Büyük Marmara Depremi ve 26 Kasım 1999 Düzce depreminden sonra, depremin yaralarını sarabilmek için 1 yıllığına deprem vergisi olarak Özel İletişim Vergisi (ÖİV) devreye sokuldu.

Ondan sonra da kalıcı oldu ve o gün bugündür aralıksız olarak vatandaşlardan toplanıyor.

2004-2018 yılları arasında toplanan ÖİV, 60,6 milyar TL...

Mersin Milletvekili **Alparslan Altınmen**, bu paranın hangi amaçla harcandığı konusunda önce Maliye Bakanlığı'nın, ardından da İşleri Bakanlığı'nın cevaplaması için soru önergesi verdi. Aylardır cevap veren olmadı.

Paranın nereye gittiği meçhul...

İşsizlik foru için toplanan paraların resmi açıklamalara göre işsizlerden çok işverenler için harcandığı bir ülkededir.

Sosyal devlet, halkından topladığını halkına harcamak bile değilken, halkından aldığı toplanan amaç için halkına harcamayan devlete sizce ne denir?

Mevcut kapitalist anlayışta, siyasilerimizin depreme hazır olmadıkları belli, peki, mevcut dar gelirli, açık sınırlar altında bir asgari ücretle, yoksulluk sınırının yanı sıra memur maaşlarıyla, borç, ıra ve iflas kısırdöngüsü içinde olan bir çiftçi, esnaf ve sanayici tablosuyla milletin depreme hazır olduğunu söyleyebilir miyiz? Milyonlarca işsiz daha hesaba katmadık. Onların hiçbir geliri yok.

Uzmanlar "deprem öldürmez, binalar öldürür" diyorlar.

Bizim odaklandığımız konu, deprem olup binalar yıkıldıktan sonra enkaz çalışmalarını, yaraları sarma mı olmalı, yoksa bu acı tabloların oluşmaması için vatandaşların binalarını güçlendirme mi olmalı?

Yaşanan ekonomik tablo sebebiyle vatandaşların bu güçlendirmeyi yapma ihtimali yok, depremden yıkılan, hasar oluşan binaların yeniden yapma ya da tamir etme ihtimalinin de yok.

Sosyal devlet, vatandaşların gelirlerini artırarak, en önemli ihtiyaçlarından olan barınma sorununu da en sağlıklı bir şekilde devlet gücüyle sağlayan devlettir.

Bu marada yol haritamız, Prof. Dr. Baş'ın bugün BRICS devletlerini zirveye çıkartan Millî Ekonomi Modeli ve Sosyal Devlet Millî Devlet tezi olmalıdır.

Kapitalizmle asla depremlere hazırlıklı olamayız.

Sayın Baş'ın Millî Devlet anlayışında, vatandaşların doğal afetlerde kendi başına bırakılmakla kalmaz. Vatandaşların yıkılan binalarını yeniden inşa etmek sosyal bir devlet olan Millî Devlet'in görevidir. Devlet bunun için vardır.

Millî Ekonomi Modeli'ni uygulayan Millî Devlet'te, emek ve üretim karşılığı ve de sahip olunan 3 katrilyon dolar yer altı kaynakları karşılığı sermaye devreye koymak vardır.

Bu yepyeni sınırsız kaynaklarla Millî Devlet güçlüdür ve her dem vatandaşlarının yanındadır.

Binası yıkıldıktan sonra, öldükten sonra, yakınlarını kaybettikten sonra, yaralandıktan, sakat kaldıktan sonra değil, bu acı tablolar yaşanmadan önce...